

PODSTAWOWE KIEŁZNA CZĘŚĆ 2 - PELHAMY

BY BOB AVILA , WITH SUE M. COPELAND, PHOTOS BY CAPPY JACKSON

W poprzednim artykule przedstawiłem moje cztery ulubione wędzidła (snaffle bits), tym razem opiszę moje ulubione kielzna z czankami - pelhamy. Bob Avila

Kielzno #1 - Kielzno z rolką

Do czego się nadaje: Jest to przejściowe kielzno po które sięgam, gdy przechodzę w treningu z wędzidła na pelham. Generalnie używam go do koni kończących 3 lata i starszych. (*Na marginesie:* Jeżeli myślisz, że potrzebujesz go dla koni 2 letnich, to masz kłopot. Nie uważam, że koń jest gotowy na to kielzno do czasu, aż na zwykłym wędzidle może zrobić wszystko o co go proszę, w tym także kierując jedną ręką)

Dlaczego: To kielzno jest łagodne, co czyni je niezmiernie przydatnym podczas uczenia konia reagowania na ruch czanki. Większość moich koni młodych i starszych bardzo lubi to kielzno. W dodatku można je legalnie używać na zawodach. (*Na marginesie:* Podczas przechodzenia z wędzidła na pelham koń może się denerwować, ponieważ to jest dla niego inne i nowe doświadczenie. To nie znaczy, że on nienawidzi nowe kielzno. Daj mu kilka dni na dopasowanie się zanim spróbujesz jeszcze czegoś innego. Jednakże jeżeli czujesz, że koń jakby mniej potrafi jadąc na pelhamie niż poprzednio na wędzidle, wróć do zwykłego wędzidła, sprawdź swoje podstawy i ponownie spróbuj użyć pelhamu)

Czanki: Krótkie, wygięte w tył czanki dają mniejszą dźwignię niż długie i proste, przez co mają etykietkę "łagodnych". Połączenie czanek ze ścięgierzem także sprawia, że to kielzno jest łagodne, szczególnie gdy porównamy je z taki, w którym mocowanie jest stałe. Takie łączenia pozwalają na niezależny ruch czanek. Powoduje to, że ścięgierz drga przy najmniejszym ruchu wodzy, co zachęca konia do rozluźnienia szczęki. Wibracja jest dla niego także sygnałem, że czanki za chwilę zadziałają, co

BIT #1: STRAIGHT ROLLER

daje mu możliwość zareagowania, zanim dźwignia zadziała w pełni. To może przyczynić się do zwiększenia wrażliwości i szybkości konia w odpowiadaniu na twoje sygnały. Ciężar czanek nie jest zbyt duży, dzięki czemu kielzno dobrze leży w końskim pysku.

Ścięgierz: Ten ścięgierz jest łagodny jak wędzidło. Rolka pośrodku przykrywa łączenie, czyniąc go sztywniejszym niż zwykle, pojedynczo łamane wędzidło (takie jak opisywane w poprzednim artykule). Taka konstrukcja ścięgierza zabezpiecza przed działaniem pelhamu jak "dziadka do orzechów", który w ten właśnie sposób mógłby oddziaływać na koński pysk, czyniąc takie kielzno dużo ostrzejszym. Ścięgierz zrobiony jest z żelaza (sweet iron) z miedzianymi wstawkami. (Zobacz "Materiał na wędzidło" w poprzednim artykule). Także rolka pośrodku ma miedziane wstawki. Taka kombinacja zachęca konia do obfitszego ślinienia się i większego relaksu.

Wyszkolenie jeźdźca: To dobre kielzno dla większości jeźdźców obeznanych już trochę z pelhamami. (*Na marginesie:* We wszystkich tych kielznach łańcuszek lub pasek wędzidłowy mam dość luźny, dzięki czemu moje konie mają dość swobody, by nie czuć się ograniczonymi -zamkniętymi).

Kielzno #2: Kielzno korekcyjne

Do czego się nadaje: To kolejna opcja przejściowa od wędzidła do pelhamu. Mogę użyć obydwu i ocenić, które z nich nasz młody koń bardziej lubi. Oczywiście można użyć tego kielzna także na starszych koniach. Większość koni dobrze pracuje na tym pelhamie obojętnie czy jedziesz w teren, czy bierzesz udział w jakichś zawodach.

Dlaczego: Jego wiele ruchomych części (czanki też się obracają) “zabiera” trochę z pociągnięcia, zanim ścięgierz zadziała w pełni, czyniąc to kielzno łagodniejszym niż takie ze ścięgierzem zamocowanym na stałe. (*Na marginesie:* termin “korekcyjne” brzmi poważnie i groźnie, ale to odnosi się raczej do techniki luźnego łączenia części ścięgierza w kształcie “U”, a nie do funkcji użyteczności kielzna).

Wyszkolenie jeźdźcy: Ten korekcyjny pelham jest wystarczająco łagodny do pracy dla większości jeźdźców, którzy mieli już styczność z kielznami z czankami. Jednak pamiętać należy, że nawet najłagodniejsze kielzno może być ostre w niedoświadczonych rękach.

W dodatku możliwości ruchowe wszystkich części tego kielzna powodują, że pracuje się podobnie jak z treningowym zwykłym wędzidłem, dlatego jest to dobry wybór przy przechodzeniu z wędzidła na pelham. Możesz oddziaływać którąkolwiek stroną kielzna oddzielnie, podobnie jak na wędzidle, więc dla młodego konia odczucia będą znajome. Konstrukcja kielzna zachęca bardziej do relaksu niż do oporu. (*Na marginesie:* Ten pelham jest jednym z trzech najlepiej sprzedawanych kielzn w mojej ofercie. Z doświadczenia wiem, że możesz je użyć na 1000 koni i w 990 przypadkach ten pelham im się spodoba).

BIT #2: CORRECTIONAL

Czanki: Krótkie i wygięte w tył czanki (jak w kielznie #1) jak i ruchome łączenia przy ścięgierzu łagodzą nieco dźwignię. Pionowa tulejka w miejscu łączenia ze ścięgierzem zmniejsza ryzyko przyszczypięcia.

Ściągierz: Niski “korekcyjny” port jest tak zaprojektowany by nieco ulżyć językowi. Ruchome łączenia z czankami dostarczają dodatkowej elastyczności przy wywieraniu nacisku wodzami. Miedziane części zachęcają konia do ślinienia się, a zaokrąglone łączenia wszystkich ruchomych części zabezpieczają przed przyszczypaniem.

Kielzno #3: Kielzno z obrotowym portem

Do czego się nadaje: To jest kolejne wspaniałe przejściowe kielzno. Niektóre konie bardziej lubią kielzno #1 lub #2. Dlaczego? Nie mam pojęcia! Ale jeżeli koń bardziej lubi jedno kielzno niż drugie, wtedy ja także bardziej lubię właśnie to (co koń), a nie inne.

Dlaczego: Kwadratowy port obraca się po obu stronach na szczycie. Możesz podnieść lewą wodzę i pociągnąć ją do twojego lewego biodra i tylko lewa strona ścięgierza się obróci. To sprawia, że jego działanie młody koń odczuwa bardzo podobnie, jak przy pociągnięciu za wodzę przy wędzidle.

BIT #3: SWIVEL PORT

Czanki: : Patrz kielzno#1. (*Na marginesie:* Używając tego kielzna z większym kontaktem (mówię o koniach starszych, lepiej wyszkolonych) lub kielzna ze ścięgierzem zamocowanym na stałe, załóżcie skórzany pasek między niższymi dwoma kółkami. Patrz kielzno #4)

Ściągierz: Niski, kwadratowo zakończony port daje ulgę językowi, podczas gdy okrągłe łączenia z czankami zapobiegają przyszczypieniu. Ściągierz z żelaza z miedzianą wstawką zachęca konia do ślinienia się. Obrotowy czop sprawia, że jest to wspaniałe przejściowe kielzno od wędzidła.

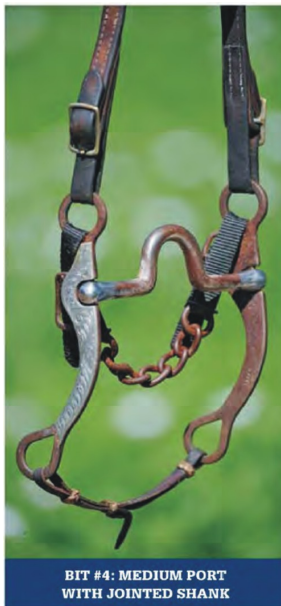
Wyszkolenie jeźdźcy: patrz kielzno #2

Kielzno #4: Ze średnim portem - czanki ruchome

Do czego się nadaje: To kielzno, to krok w dobrą stronę przy wybieraniu pelhamu o większym stopniu zaawansowania. Jego stały ścięgierz, połączony z ruchomymi czankami, zapewnia dobre przejście od kielzna z ruchomym ścięgiem do kielzna ze stałym ścięgiem.

Dlaczego: To jest kielzno o prostej, nieskomplikowanej budowie. Ruchome czanki zapewniają znajome uczucia u konia zapoznającego się bliżej ze ścięgiem ze stałym portem. Niektóre konie wolą stały ścięgierz, inne ruchomy. (*Na marginesie:* Jeśli twój koń lubi "memlać" pyskiem

przy ruchomym ścięgiem lub czankach, wypróbuj kielzno ze stałym ścięgiem.)

BIT #4: MEDIUM PORT WITH JOINTED SHANK

Czanki: Patrz kielzno #1. (Uwaga: Tutaj zakładam skórzany pasek między niższymi pierścieniami by nieco zmniejszyć ruchomość czanek i uzyskać bardziej stały kontakt).

Ścięgierz: Port zapewnia ulgę językowi. Jednak stały ścięgierz wywiera większy nacisk na język i dziąsła niż ścięgierz ruchomy, więc trzeba mieć większe wyczucie. Dzięki grubej średnicy nie zrani się końskich ust.

Wyszkolenie jeźdźca: To dosyć bezpieczny pelham dla kogoś przyzwyczajonego do jazdy na kielźnie z czankami.

Kielzno #5: Z czankami stałymi i średnim portem

Do czego się nadaje: To duży krok naprzód - w górę - w stosunku do kielzna # 4. Używam go głównie na dojrzałych koniach, chociaż i niektóre młodsze mogą je polubić. Z tym kielzmem można pojechać w teren lub wystartować w zawodach cuttingowych albo reiningowych. Ten pelham należy mieć obowiązkowo w wyposażeniu.

Dlaczego: To jest proste i dobrze działające kielzno. Konie je kochają. Jednak brak ruchomych połączeń sprawia, że jest odpowiedniejsze dla dobrze wyszkolonych koni, niż zupełnie zielonych. W koniach wzbudza respekt, ale nie wzbudza w nich strachu i nie przeraża. (*Na marginesie:* Jeśli miałbym utworzyć listę moich ulubionych pelhamów, ten by ją zajął. Mogę użyć tego kielzna na dowolnym koniu. Nie wiem, dlaczego konie je kochają, ale nie pytam ich o to. Ważne, że to działa.)

Czanki: To są czanki w tradycyjnym kształcie litery S - taka budowa powoduje, że działamy z mniejszą dźwignią niż przy prostej goleni. To także zmniejsza wielkość napięcia wodzy potrzebnego do tego, by zadziałał łańcuszek lub pasek podbródkowy. I to także powoduje, że gdy odpuszczasz nacisk wodzą, działanie kielzna szybko ustaje. Krótka długość czanek zapewnia łagodniejsze działanie. Jednak brak ruchomych połączeń czanek ze ścięgiem sprawia, że kielzno jest mniej łagodne niż takie samo z ruchomymi częściami. (*Na marginesie:* kielzno ze stałymi czankami często może usztywnić krzywego albo myszującego konia nie wywołując u niego jednocześnie strachu).

BIT #5: MEDIUM PORT WITH SOLID SHANK

Ścięgierz: Jest na stałe połączony z czankami, zrobiony z żelaza z miedzianymi wstawkami. Ten sztywny ścięgierz wywiera większy nacisk na język niż ruchomy. Choć średni port dostarcza pewnej ulgi językowi, to brak ruchomych połączeń (gdziekolwiek w kielźnie) prowadzi do mocnego kontaktu.

Wyszkolenie jeźdźca: Uważam, że jest to bezpieczny pelham dla większości jeźdźców mających praktykę i doświadczenie w używaniu kielzn z czankami.